

Motion till riksdagen 2025/26:2522

av **Ann-Charlotte Hammar Johnsson och Malin Höglund**
(båda M)

Offentlig upphandling och nyttjanderätten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över möjligheten att leverera mer nytta för pengarna genom offentlig upphandling med korrekt nyttjanderätt och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Hur pengarna används har betydelse för medborgarna, företagen, kommuner, regioner och myndigheters ekonomi. Det går att leverera mer nytta för samma summa skattemedel, vilket inte minst är viktigt för människorna i vardagen med en allt större utmaning för finansieringen av välfärden i regioner och kommuner. Det gäller mat i offentliga miljöer, sjukvård och medicin liksom nybyggnationer för kontor och bostäder m.m. Årligen sker offentlig upphandling, inköp, i vårt land för runt 900 miljarder kronor där det viktigaste är att värna skattebetalarnas pengar, vara kostnadseffektiv utan att göra avkall på kvalitet och hållbarhet. För att pengarna ska uppnå bästa och mesta möjliga resultat är det viktigt att de statliga myndigheterna arbetar med upphandlingsprocesser som fokuserar på vad som ska åstadkommas med de inköp som ska komma medborgarna till gagn. Det finns en stor potential för myndigheter att öka nyttan och utveckla verksamheter med offentlig upphandling. I dag går skattemedel till onödiga kostnader för samhället genom att inköpsprocesser inte är optimala. Det

betyder att inköp inte följs upp eller att man fortsätter med en produkt, vara eller tjänst fast man borde avbryta då leverantören inte håller det som beslutats. Svenskt Näringslivs rapport Effektivare offentlig upphandling – mer nytta för pengarna, innehåller ett antal bra reformförslag för att åstadkomma bra verksamhet ute i kommuner och regioner och för de statliga myndigheterna. Rapporten innehåller skrivningar om Konkurrensverkets och Upphandlingsmyndighetens roller med vassare verktyg och strategisk styrning. Det är A och O att genomföra en strategisk styrning från statens sida med offentlig upphandling för Sverige så att landet blir vassare på att få ut mer nytta och innovation med att statens myndigheter använder funktion vid sina inköp. Det skapar nya möjligheter. Boken med rubriken ”Immaterialrätt i offentlig upphandling” från 2022 visar på effekter av att det vid upphandling i det offentliga Sverige ställs krav på att få äga immaterialrättigheterna. I undersökningen som redovisas med 197 slumpvis utvalda upphandlingsdokument har det visat sig att i 93,9 procent så har myndigheterna krävt samtliga immaterialrättigheter. När myndigheter förvärvar alla rättigheter från den som säljer en idé och en uppfinning går inte lösningen att använda i flera fall då den blir inlåst. Istället kommer den som ska sälja en lösning att behöva göra en ny lösning vid nästa affär. Det här skapar färre möjligheter till affärer för företag och goda lösningar i det offentliga. Det offentliga får inte och ska inte bedriva affärsverksamhet, så den uppfinning alternativt idé man sitter på kommer inte vidare landet till nytta. Det som bör hända är att det offentliga, dvs. myndigheter, kommuner och regioner, vid inköp, dvs. offentlig upphandling, endast begär in nyttjanderätten.

Ann-Charlotte Hammar Johnsson (M)

Malin Höglund (M)